

KẾT QUẢ KHẢO SÁT BỆNH XETON HUYẾT (KETOSIS) TRÊN ĐÀN BÒ SỮA TẠI MỘT SỐ TRẠI CHĂN NUÔI THUỘC KHU VỰC PHÍA BẮC VÀ PHÍA NAM

Ngô Đình Tân, Tăng Xuân Lưu, Trần Thị Loan, Đặng Thị Dương, Khuất Thị Thu Hà, Phùng Quang Trường, Nguyễn Yên Thịnh, Khuất Thanh Long, Phùng Thị Diệu Linh và Phùng Quang Thân

Trung tâm Nghiên cứu Bò và Đồng cỏ Ba Vì

Tác giả liên hệ: TS. Ngô Đình Tân; Tel: 0973213986; Email: ngodinhtanbv@gmail.com

TÓM TẮT

Xeton huyết (*ketosis*) là một bệnh rối loạn trao đổi chất quan trọng trong thời kỳ chuyển tiếp. Tuy nhiên ở điều kiện Việt Nam bệnh xảy ra và các biểu hiện của nó vẫn còn chưa rõ, đặc biệt ở chăn nuôi nông hộ. Điều tra này được tiến hành ở các trang trại vừa và nhỏ ở miền Bắc và miền Nam nước ta. Đối tượng là bò vắt sữa có năng suất cao (5.500 kg/chu kỳ). Đề tài tiến hành xác định các biểu hiện của bệnh ketosis, ảnh hưởng của chế độ nuôi dưỡng, mùa vụ, lứa đẻ đến tỷ lệ mắc bệnh, đồng thời xác định sự ảnh hưởng của bệnh ketosis đến năng suất sữa của bò. Kết quả cho thấy, bò thường mắc bệnh Xeton huyết ở các tháng mùa đông cao hơn các tháng khác trong năm. Bệnh Xeton huyết có thể xảy ra trong suốt thời gian cho sữa nhưng tỷ lệ cao ở giai đoạn đầu của chu kỳ. Hơn nữa bệnh thường xảy ra ở bò có thể trạng tốt và bò càng già thì tỷ lệ này càng cao. Bò mắc bệnh Xeton huyết thường giảm rõ rệt sản lượng sữa (28,83%) và điểm thể trạng. Có 50% bò bị Xeton huyết có biểu hiện thờ thom, nhịp thở giảm, thể keton trong máu và nước tiểu lần lượt từ 1 đến 4+ và 1 đến 2+. Chế độ ăn của bò bị Xeton huyết có mật độ năng lượng thấp không đủ với nhu cầu của bò ở giai đoạn đầu của chu kỳ cho sữa. Từ kết quả này cho thấy cần có sự quản lý tốt về dinh dưỡng trong giai đoạn trước và sau khi đẻ và cung cấp cho bò chế độ ăn có mật độ năng lượng cao ở thời kỳ đầu của chu kỳ cho sữa.

Từ khóa: *ketosis, bò sữa, chế độ ăn, tiết sữa, năng lượng.*

ABSTRACT

Investigation of ketosis on dairy farms in the North and South of Vietnam

Ketosis is an important metabolic disease of dairy cows during the transition period, but it is not clearly known about the happening in smallholder farms in Vietnam condition. This investigation was conducted in smallholder dairy farms in the North and Southern of Vietnam. The cows selected in this survey were in milking periods with potential milk production of 5500 kg per lactation. The study was analysis the signal of ketosis in dairy cow, the effects of diets, season, lactation on ketosis percentage, and the influence of ketosis on milk yield. The results were showed that, for the milking cows, ketosis incidence at the winter season was higher than the other seasons. The ketosis in dairy cows was occurred in whole lactation, but the highest incidence is in early lactation. Moreover, the incidence was higher in multiple lactation cows and the cows with high body condition scores (BCS) (average of BCS is 3.5 and ranging from 3.4 to 3.6). Milk yield in dairy cows with ketosis was significantly reduced (28.83%), and the BCS was also decreased. The ketosis sign with 50% of them was keton smell, decrease of respiration, and ketone body in urine ranged from 1 to 4+ and in milk ranged from 1 to 2+. The energy density of ration on ketosis cows was lower and not meet the nutrition requirement in early lactation. Therefore, the results were suggested that it could be necessary for good management of the energy intake on transition period and offering high energy density on ration of early lactation dairy cows the needed energy intake.

Key words: *ketosis, dairy cow, ration, lactation, energy.*